

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmívelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal Torda, Hidutca 32. sz.

HIRDETÉSI DIJ:

Árszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Az új vármegye.

I.

A megyei közigazgatás és önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslat foglalkoztatja ma az összes hazai hírlapokat.

Sokat hallunk pro és contra hozzászólani a törvényjavaslatához, s mivel lapunk a közigazgatási érdekek képviselőjét első sorban írta zászlójára, nem tehetjük, hogy a mennyiben egy megyei heti lap szűk kerete megengedi, hozzá ne szóljunk e kérdéshez, mely hivatva van egész hazai életünket jövőre befolyásolni.

Mindenekelőtt lássuk mi volt a régi vármegye.

Eredetileg mint honvédelmi intézmény a királyság támaszául alakult, s a vegyes házból királyok alatt nyerte meg azon alapot, melyen 1848-ig fennállott.

Jött aztán a XVI-ik és XVII-ik századokban egy korszak, midőn Erdély különszakadt az anyaországtól, s míg az anyaország élethálóját harcot vívott egyszerre a némettel, törökkel és önmagával, Erdély mondhatni köztársasági intézmények közt élt, s ez időben fejlett ki a megyék önállósága, melynek a szathmári békekötést követő közel másfél századig tartó küzdelmekben meg volt a maga rendeltetése, de hogy győzelmesen nem harcolt, mutatja ezen korszak történet-írása, mely minden egyéb, csak nem vigasztaló az azt olvasó magyarra. Mert a folytonos nyomást megszakító okok nem a megyék által kifejtett küzdelem, hanem egyes reánk nézve szerencsés eredményű világesemények okozták, mint tették ezt, hogy többet ne említsék, a József császár intézményeit

közvetve rombadöntő francia forradalom, s az ismét lábra kapott reakcióval győzelmesen megküzdő, fellendült magyar journalistika.

A régi megyei élet hatása a törvényhozói, parlamentaris igazságszolgáltatási és közigazgatási hatalom gyakorlásában nyilvánult.

Törvényhozási joga volt, hogy követeket küldött az országgyűlésre, azon gyűlésre, mely nem volt az egész ország, hanem a magyar nemzet $\frac{1}{20}$ -ad része képviselője, s daczára annak, hogy köveit utasíthatta, visszahívhatta, ha a követ utasítása ellen szavazott, azért a szavazat érvényes volt.

Parlamentaris joga volt a régi megyének, hogy gyűlésezett, ellenőrizte saját tisztviselőit, megtagadhatta a kormányrendeletek végrehajtását. De a gyűlések jegyzőkönyveit mindig felterjesztették a főkörmányszékhez s a megtagadott kormányrendeletek végrehajtását időről-időre leküldött kormánybiztosok eszközölték.

Volt igazságszolgáltatási joga mely bírái megválasztásában nyilvánult, de a megye minden határozatát meg lehetett folytatni.

Közigazgatási joga gyakorlatában tisztviselőit maga választotta, úgy, hogy a három nemzet: magyar, székely és szász és négy vallás: katolikus, lutheránus, református, unitárius vallású választottak közül a főispán gyakorolta a kijelölési jogot. Megyénkben a mult század végéig nem is említve az alkotmány sánczain kívül élő románokat, az unitárius vallásuak a hivatalokból ki voltak zárva, csak is 1792 után lehetett közülök

is választani. A megye által meghozott helyhatósági szabályrendelet csak a főkörmányszék jóváhagyása folytán vált jogerőssé. Saját házi adója megye szabta meg, de az, valamint minden rendkívüli költségei a főkörmányszék engedélyétől tettek függővé.

Végül már oda omladoztak ezen alkotmány bástyák, hogy egyedül a szólás szabadság nyert benne m. nedéket, de hogy mennyire nem volt biztos ezen menhely, mutatja a Bárány Wesselényi Miklós esete.

Ilyen állapotban találták a régi vármegyét a 48-ki események, s a megváltozott idők folytán a megyéért rajongó Kossuth és szabadelvű társai sem találtak többé alkotmányunk védelmére alkalmasnak a régi vármegyét, hanem igen is az általános képviselői rendszert.

És az alkotmány revisiója alkalmával a megye törvényhozási és parlamentaris joga át ment a népképviselői rendszerre alapított képviselőházra. Az igazságszolgáltatási jog a bírói kinevezéssel kiment a megye kezéből. Megmaradt a megyének az adminisztratív teréni működése, vagy is azon hivatás, hogy a kormány végrehajtási közege és önkormányzati hatóság legyen.

K. Weress Sándor.

Városi közgyűlés.

Torda város f. évi márczius 18-án tartotta meg rendes havi gyűlését. Elnököl Velics Ödön polgármester, jegyzett Nessenfeld Miklós főjegyző. Jelen voltak: Csongvai Domokos, Gasner József, Jakab Gergely, Tóth Olivér, Korodi Imre, Gergely Ignác, Simó Béla, Retezár Gerő, Balogh János, Jakab János, Boné József, Nagy Béla, Dániel

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA.

Jékey Aladár költeményei.

Izléssel kiállított csinos kis könyvecske. Kolozsvárt jelent meg csak e közelmúlt napokban. 150 lapon van még száznál is kevesebb vers benne, mert igazán ritka könyv, melyből keresve-keresni kell, de nem lehet találni egy betűt, kivetni valót. Már ez az izlés a könyv íróját, Jékeyt, a legválasztékosabb költőink sorába helyezi. A könyv a szerző sajátja. Megrendelhető nála Kolozsvárt 1 frt 40 krért.

Szerencsés módomban áll e költeményekről egy pár szót mondani, s főleg magáról az íróról, mely két dolog annyira egygyé forrott, mint szívverés az étellel. A lyra igazságának legszebb példája ez a kis könyv.

Jékey A. most Kolozsvárt lakik. Egyik külvárosból sétál fel naponta kétszer a telekkönyvi hivatalba. Az utcán bolygó tömeg közt végighaladva leghasznavetlenebbnek tünik fel, vagy semminek sem tünik fel. Deresedő ábrázata, monoton ruhája és mozgása nem sejteti, hogy ezekben egykor mily athléta erejű, tomboló ifjuság élt, hogy bennebb az érzés és gondolat műhelyében most is a fakó köpeny alatt mily ragyogó eszmék csiszolják egymást. Nem ismerik. Idő mulva a magasabb társaság kivonszolta ugyan az „árnyékos zügolyból“ a szerény

poétát s feltette a „nyilvánosság tűhegyére“, hogy mondjon „szárnyas éneket“. S mondott. De azért nem kötött barátságot a fényességgel, hol sok a hivaltság is. Azért csak külvárosi lakása körül van egy-két embere, kikkel bizalmasan elbeszél a mult időről.

Látott ő könnyelmű, dús életet is. Forgott is benne. De jó szívvel kiugrott belőle, mert az ilyen élet . . . oh, „e száraz ingóvány!“ . . . ki a tengerekre vágyott, — hol munkabíró két kezével „emberül kelle tolni a jármot.“

És tolt. Sivár élete az erdélyi mezőség egy sáros városkájába dobta, hol munkát kért. S lett telekkönyvi hivatalnok. Később jutott Kolozsvárra. Fájt az élet, hogy ily robot munkával számlálja le napjait. De resignált.

Innen a borongó hang költeményein:

„Hová, háová, szálló madárka? —
— Mehetnék én is jobb hazába,
Tengert se kéne átrepülni
Ugy csendesen csak elmerülni.“

De teljesen sohasem pesszimista. Pedig súlyos küzdelemre jut a „Nehéz órában“. Már-már kezét fog a halállal; de itt már a kiforrott férfi mély-séges contemplációjának logikája győz, s eltaszítja a halál gondolatát is, mint idétlen árnyékot;

Félre tölem, szállj tovább!
Ez a szegény szív élni vágyik,
Kiáltja eltiport jógát.

Örök törvény, hozzád kiáltok:
. . . Igazat adsz te fűnek-fának,
Borultra sugaras napot.

Igazat adsz a sötétségnek:
Éjjél egére csillagot.
Igazat adsz a földi rögnek
Fagyára fénylő meleget.
Világ törvénye, szent igazság!
Itéld ki az én részemet.“

Nem kér sokat a Világtól csak „egy csöppnyi harmatot az eltikkadt virágra.“ Nagy fényesség nem kell, hol annak nagy az árnya; hívják a szép városba, hol:

Aranyozott lépcsők,
Műszak palotája,
Mesterek csoportja,
Dalnok iskolája.

Nem megyek én, nem, nem.
Sátáni fény, pompa? . . .
Széles Duna mélye? . . .
Jobb itt a pagonya.

A mint philosophiai tömörségével a nyugati költőkhöz hajlik, úgy kelet tündéres phantasiája is beragyogja a hívó lélek emelkedettségét

A mint józan elmékedése sokszor elutasítja a toladó halált, úgy vallásos hite azt közel sem eresztí.

Nem mindennapi dolog, hogy a mai költészetbe annyira becsempészszük a 16. és 17. század meginghatatlan isten-hitét, mint Jékey teszi; az ő prózai világában született modern ruházatu versének lelkébe ugyszólva belé-belé lehel Péchy Simon rendületlen hitű szárnyas ódájának kenetteljes szele. Ez a keleti költészet; s ha Ázsiából jött, akkor Erdélyben született.

József, Nagy Olivér, Dulló János, Molnár Károly, Lukács Sándor, Kimpel Benedek, Dániel Károly, Kimpel Flórián, Aradi Ferencz, Balla József, Csonka Sándor, Zalányi István, Jenei Zsigmond, Keresztes András, Dénes István, Csegezi Mihály, Szentkirályi Ferencz, Weress Sándor, Bardocz Ferencz, Tóth Ferencz, Kocsis Lajos, Sándor Kálmán, Székely Ödön, Nagy Balázs, Csekme András, Szabó Ferencz, Ramonczai Pap Sándor, Csipkés Ödön, dr. Domokos Antal, Fekete Lajos, Czákó László, Szigethi Ferencz, Kenyeres Pál, Medgyesi János, dr. Wolf Gyula, Vladutz Gyula, Czigerián János, dr. Szentkirályi Lajos, Ferenczi Ferencz, dr. Rác János, Albert János.

A kebléi pénztár f. hó 13-án megvizsgáltván, rendben találtatott, az erről szóló jelentés tudomásul vétetett.

A kebelesített polgárokhoz felhívás intézését határozza a közgyűlés, az iránt, hogy jelölje meg a módokat, melyekkel a király erdeje feletti tárgyalást megkezdeni óhajtja.

Balácsi Ferencz a regale és huszgyasztási adókezelésnél alkalmazott hivatalnok rendkívüli szorgalmát fejtven ki a rábizott teendők elintézésében, a közgyűlés a tanács javaslatára meghatározta, hogy fizetését 1890-re 60 frttal, s 1891- és 92-re 120—120 frttal emeli.

Polgármesterünk ismét egy jó gondolattal lepte meg a városi képviselőket. Ugyanis több kőbánya tulajdonossal értekezett a végett, hogy a piac járása lapos kövekkel legyen kikövezhető. A gyűlés az ajánlatot elfogadta, s a munkálatok mielőbb leendő megkezdése iránt a tanácsost utasította.

A városi italmérési jog kártalanítása ügyében a tanács jelentést tesz, hogy a kiküldött bizottság, mely Velics Ödön, Csongvai Domokos és Czákó László tanácsi tagokból állott, véglegesen 146.729 frt 37 krban egyezett ki a f. hó 12-én tartott tárgyalás alkalmával. A közgyűlés a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette.

Horváthi Károly volt városi építésznök méltányossági tekintetből 75 frt o. é. fizetés pótlás engedélyeztetett, s állásának megszüntetéséről értesíteni határozatott.

Torda város határán a vadászati jog Csongvai Béla (és 16 hallgatólagos társa által) 1891-re 200 forint bér mellett lett bérbe adva,

Ezután választás következett. Megválasztattak: Ujtordai határinspektornak Boné András O-tordai határinspektornak Szigethi Ferencz 37 szavazattal, Fodor Pál 17 szavazatával szemben. Határbírák lettek: Ó-Tordában Köteles György, Hornyák Miklós, Uj-Tordán: Biró Miklós és 23 határpásztor választatott meg.

— r.

IRODALOM ÉS MŰVELŐSÉG.

Sziuház.

Sardou híres „Erreol“-ját (Vágó István jutalmjátékaul) híven tüntették fel a jutalmazottan kívül Sággy, Váradiné, Krasznai Pelsőczy, Ságghyné, Alpár. Tészüke miatt nem szólhatunk bővebben sem a darabról, sem az előadóról, csak azt jegyezzük meg, hogy minél több különféle darabban látjuk Vágót, annál inkább nő a tiszteletünk iránt; s lehetett is őt látni minden este, a legellentesebb darabokban, a melyeknek eljátszásában azonban mégis van egy központ: a művészeti szellem. Másnap is ünnep volt „A nagyra termettel“; mert Csiky Gergely írta, de még azért is, mert a Krasznai nevére adták; s ő még hétköznapi is megneveteti a közönséget, hát még ilyenkor. Kapott is tapsot eleget, — csak annyi színjegy elkeltnél volna! Pénteken a „Válás után“-t játszották. Most is vidám volt a színház.

A „Felbő Klári“-t zónaelőadással csinálták, ergo tele házzal s így ünnepi volt, de azért is ünnepi, mert 100 arany pályadíjat nyert volt, mikor még úgy könnyen osztogatták az aranyokat, s főleg mert végén két lövés volt. — Különbben igen csinosan játszott az ismertebbek mellett az egész karaszemélyzet, melynek jutalmára rendezett. Valami hiány mégis volt. Bihari karnagy ez egyszer akadályozva volt s némi-nemü, utszéli cigányok akarták helyettesíteni, míg Pintér énekes palam et publice elhallgattatta őket felvonás közben s megmenté tőlük a közönséget is.

22-én vasárnap volt az utolsó előadás a „Tótlanynyal.“ Lipcseiné és Bányai jutalmára. Ez már igazán sokszoros ünnep. Nehányan derekasán kitétek magokért, jó nevet hagya magok után s tiszteletet szerezve a társulatnak. — Lipcseiné a jós cigány asszony volt. Bányai a jó vén tót, kinél jobbat sem a művész nem csinálhat, sem a Tátra vidéke. Vágó (Misó tótlegény), csakugy duzzad ki belőle a kedélyes humor. Krasznai (baromvoros); Sággy és Ságghyné a büszke magyar familia. Kövesi R. még a hibát is feledtető eleven tánczos énekével. — Pintér is elfeledte a tegnapi bosszúságot s rokonszenves ének hangja épen méltó volt ez előkelő társasághoz, s Bihari zongorájához.

És ezzel másfél hónapi itt tartózkodás után Kömley szintársulat búcsút vett. Ideérkezésökkor üdvözlöttük és nem csalódtunk. A társulat jóratörő komoly tagokból áll s hogyha elegendő méltánylásban tén nem részesültek, nem tőlök függött. A nép sokszor tán többször a léhát becsüli többre. Ez gyenge vigasztalás ugyan, — de a tinta nem tud ennél jobbat. — Vizontlátásig!

Torda, 1891. márcz. 25.

— y.

A kereskedelmi jog- és ismeretek tára havi folyóirat áprilisi száma megjelent. Szerkeszti dr. Róth Pál ügyvéd Budapesten. Előfizetési ár: félévre 3 frt, egész évre 6 frt. Egyes füzet ára 50 kr. Tartalom: A mi kereskedelmi jogunk. A valutarendezés alkalmából megállapítandó relatio jogi oldala. Tengerjogi kérdések. A munkásbiztosítás jogi és socialpolitikai természete. Biztosítási szemle. Különlélek. Az élénk, szakértelemmel szerkesztett folyóiratot ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Unitáriusok Magyarországon tekintettel az unitarizmus általános történetére. Irta Kanyaró Ferencz. Kolozsvárt Lehmann és Baldi kiadása. Ára 1 frt 60 kr. E nagy szorgalommal vitt munka megjelenését ezuttal csak jelezni kívánjuk s később bővebben fogjuk ismertetni.

„Budapesti Ellenőr“ czim alatt heti lap jelenik meg a fővárosban, mely kitérő külföldi minták szerint haladva, hazai jogéletünk, bíraskodásunk és közigazgatásunk praktikus kérdéseivel foglalkozik, a nagy közönséget a gyakran előforduló jogi kérdésekben tájékoztatja, felszólalásait és életre való javaslatait közlé teszi, ezáltal friss eszmecserét fejleszt és a szakköröket a társadalomhoz közelebb hozza. A lap egy-egy cikkben valamely aktualis jogi és közigazgatási eseményt megbeszél, „Döntvények“ rovatában életbevágó döntvényeket közöl, „Ügyvéd“ köréből“ és „A közönség köréből“ rovataiban felszólalásokat és indítványokat hoz: „Különlélek“ „Hírek“ és „Vidék“ rovatai pedig nagy mennyiségű szükséges mondani valókat tartalmaz. Tárczáján kívül végül „Hitelezők utmutató“-ja a cégjegyzékeket és törléseket, csödmegnyitásokat és megszüntetéseket és árveréseket betűsoros kimutatásban tartalmazza. A gondosan szerkesztett lap valóságos úrpótló, és méltán megérdemli az elterjedést. Szerkesztője dr. Maislis Mór budapesti ismert ügyvéd. Előfizetési ára egy évre 6 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ mezőgazdasági lap legutóbbi száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom. Hivatalos rész. Meghívás az erdélyi gazd. egyesület rendes közgyűlésére. A gazd. felügyelői állás szervezéséről. Végzett gazdaszoktól. Dohánytermelési eredmények, Vörös Sándortól. A gyümölcsstermelő gazdaközönséghez és az erdélyi gazdasági-egyesület gyümölcsstermelési törzskönyvének szabályzata, Szentgyörgyi Lajos és Szász Lajostól. Hernyóirtó lámpa, Baksay Elemértől. Észrevételek Tóth Tamástól. A gyümölcsfák termékenységeinek fokozása Szász Lajostól. Együleti élet. Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató-választmányának márczius 14-én tartott ülése. Vegyes közlemények. Személyi hír (Bajkó Mór). — Fűzvestző szükséglet. — Időleges agyag-, cement-, asfalt- és kőipar-kiállítás. — Kézi vetőgép. — Oltóanyag eladás. — A lencse vetőmag. — A braziliai bab. Piaczi értesítő.

„Nehéz napok engem
Nagy próbára tettek;
Bujdosója voltam én nagy
Sötét rengetegnek.

Hasztalan esengtem...
— Véres verejtékem
Kináltam hiában,
Munkabíró két kezemmel
Dermedten ott álltam.
Dermedten ott álltam,
Jött egy sötét árnyék,
Odasimult a szívemhez:
Jövel! kire vársz még:
Nincs a ki megáldjon,
Nincs a ki segítsen,
Jó lesz neked velem jöni.
— Nem, nem! Egy az isten!

Biztam, Uram! benned — ...
Népek elbukása,
Millió sok jajszó
Hajótörtek fuldoklása,
Éjjeli harangszó
Mind, mind a te jobbold
Esdekelvén jajjal,
Hittem, ki majd eljövendő,
Fáradt az az angyal.

Átéltam a multat,
Élek a jelenben,
Az én hitem lobogója
Itt van még kezemben...

s tudom, értem, hogy ez az erős élő hit is a te adományod
Elmélkedése, hite, s harmadszor maga a költészet temető gyászát a „szegényes földi bajba,“ s

végre „édes kis hú fele,“ kinek azt is köszönöm, hogy újra foly a dal szívéből.“ S ezért neki szenteli néhány versben kötetének első részét. Ezek között önkéntelenül a szemünkbe ötlék a „Válságos éjjel“ egy szép tropussal gazdag, kedves költemény, mely visszavisz az előbb mondottakra, melyben szerelme és istenfélése vívnak kemény harcra. Halálos ágy mellett viraszt s kétségében istennel is pörbe száll tébolygó szenvedése. De a beteg javul,

„Már nem hideg, már érez.
Vezeti vissza lelkemet
Mégbántott istenéhez.

Szemed is éled, ott az ég,
Szíved verése dobban.
Térdre előttem lázadó:
Zeng fön a csillagokban.

A második csoport az „Epithafiumok,“ Arany János és Reviczky Gyula halálokra mond éneket: mesterének tartva — bár hallgatag az első, testvérének utóbbit, kihez simolni — vágyat érez, ha meg-meg érinti a szomorúnak szele.

Harmadik rész „Fotografiák.“ „Éji órák,“ „A bakhanál,“ „Hangok egy kirakatban“ stb. hosszabb gondolatokat keltő rövid, balladaszerű tömött sorok. A „Sötét lapok“-ban kevés, de súlyos tárgya van: „Magamról,“ „Vágy,“ „Az én keresztm“ „Nehéz órában,“ „Egy az isten,“ melyek okai lehetnének a pessimismusnak, de szerencsésen legyőzi azt. „Erdőn, mezőn“ is bolyong, bokrákat köt, de nem küldi el palotákba, kunyhóba a helye.

Szép és nagyhatású a „Gyermek emlék“

„Porondból épült házikók.
Paloták, kunyhók egysoron,
Sok, sok fedél s csak egy torony,
Egyenlőségnek városa...
Lakója nincs, nem lesz soha.“

A „Vegyese“ a hatodik csoport. Itt van néhány alkalmi tárgy, melyeken mindig felülkerülnek a hozzácsatolt eszmék. Legszébb köztök tán „Az én világom,“ melynek fehér színe van, s tiszta sága van.

Általában Jákey költeményeit a kevés beszéd és nagy gondolat jellemzi, borus hang — tiszta érzés, egyszerű könnyű stílus — leszámítva néhány balladaszerű helyet — súlyos összetett tartalommal. Érzése igaz. Stílusa magyar.

Egy végig olvasás után én ezeket tudám nagyjában kiszedni a könyvből, melyet írója kévének nevez egy szomorú mezőről. Ám lássa kiki, „csépel, hadonával“ neki menni, „ó oda sem néz.“ Aratás után is csak olyan szerény, mint aratás előtt.

Egyet azonban még megjegyezhetünk a szerzőről, azt, hogy e szerénysége csak addig van, míg ő akarja. Ha kényszerítenek reá: Petőfi nagy Ovidius módjára, ad astra... áll elő, s sajtósága nagyságba olvasztja össze szerénységét a tiszta lélek büszkeségével — egyik joslátában.

„Pihenni fogsz kopott alak,
Égy égig erő hant alatt.“

Torda, 1891. márczius 9.

Borbély György.

HIREK.

— **Lapunkat** megindulta óta fokozatos pártolás kíséri. Igyekezünk, s igyekszünk olvasó közönségünk eme jó indulatát továbbra is megtartani, s egyik legáltalánosabban hangoztatott kívánalomnak vélünk eleget tenni, midőn lapunkat **jelen megnagyobbított alakjában** bocsjátjuk közre. Egyidejűleg felkérjük **azon előfizetőinket, kiknek megrendelésük folyó hó végén lejár**, sziveskedjenek azt megújítani, nehogy a lap szétküldése iránt fenakadás történjen.

— **Husvét ünnepe** van küszöbön. Kegyelettel üli ezt meg a keresztény vallás minden felekezete. Városunk mindenik templomában tartanak isten tiszteletek és szent beszédek. A piaczi kath. templomban már a nagy héten tartatnak különböző ájtatosságos lamentációk. Szombaton este történik a feltámasz emlékének áhitatos isteni tisztelete. Vasárnap és hétfőn ünnepélyes szent misét és szent beszédeket tart Gergely Ignác plébános. Az ó-tordai ev. ref. egyházban Fűzy Sándor, az új-tordai pedig Kállay ref. lelkész tart ájtatos isteni tiszteletet, szent beszédet s urvacora osztás is történik. Az unitáriusok egyházában Albert János lelkész mond ünnepi imát és tart szent beszédet urvacora osztással. Az ev. lutheránus egyház szintén megüli e szent ünnepeket, ünnepélyes isteni tisztelet, ima és szent beszéddel, melyet Heltman Lajos lelkész fog tartani. A keresztény vallás e csaknem kétezer éves ünnepe szegényt, gazdagot kihoz a hétköznapi hangulatból ünnepel mindenki, a vidámságban, a öntöződésben is érzi, hogy többet tesz, köznapi mulatságnál. Szívvel kívánunk boldog husvétit ünnepeket olvasóinknak.

— **Tárgyalások a tordai kir. törvényszéknél.** Az italmérségi jog kártalanítása felett következő tárgyalások vannak kitűzve. Pusztá-Csán és Pusztá-Egres község f. évi április 2-án. Mező-Pete április 22-én, Oláh-Rákos április 15-én, Kercsed április 29-én, Hagymás május 6-án, Mészkö május 8-án, Berkes, Kis-Fenes május 13-án, Bányabük május 27-én.

— **Zöld esütörtök** fehéren köszöntött be. Hózivatar váltotta fel szerdán (Gyümölcs oltó b. aszszony napján) a lágy tavaszi szellőt s estig magas hórteget szítalt a földre. Éjjel ezt didergő fagy követte, a minnek következtében csonttá fagyott minden, itt ott alapos károkat okozva a téli takaró alól kibontott vagy a rügyeiben bontakozni kezdő növényzetben. A márcziusi tél azonban nem tartós. Ma délben már rohamos olvadás kezdődött, délután még havazódni lehetett, a lányok még megmoshaták arcukat márcziusi hóval, e legtisztább, legtermészetesebb és leghatásosabb szépítő szerrel, husvét vasárnapra azonban már remélhetőleg nyoma is alig lesz a márcziusi télnak.

— **A szaniszló utcában** vannak egy nagy udvaron beszállásolva az u. n. fedező mének; végzik is a funkeziót, a mint kell. De a deszkakerítés igen törpe, mely a külvilágot elzárná, s az utcai népségek szolgálók és iskolás gyerekek felte hurrázának a látványosságon a mi nem épen szükséges. Régentén megtörtént volt egyszer, hogy egy persona elájult egy ilyen látványon. Szóval célszerű lenne vagy magasabb kerítést csinálni, vagy távolabb helyre átplántálni a telepet.

— **Iparos tanoncok** vonultak fel f. hó 23-án este a piacon nagy csatarával. Senki sem merte volna rájuk fogni, hogy akkor jöttek az iskolából, pedig úgy volt. Egy városzolga aztán utánuk iramodott, de szétfutottak mint az egerek. Kivánatos volna, ha oktató mestereik arról is leczkét tartanának az ipséknek, hogy az utcán csendesesen illik járni.

— **Hidépítés.** A torda-topánfalvai törvényhatósági közút 57—58 klm. szakaszán levő száros-hid újból építésének (Előirányzat 690 frt 86 kr.) biztosítása végett f. év április 11 d. e. 10 órakor Tordán az alispáni hivatalban árlejtés lesz.

— **Az erdőgések megakadályozása** szempontjából a tavasz közeledtével megyénk köz. erdőzeti bizottsága a következő, az erdőtervényben gyökerező rendeletet tette közzé: „1. Az erdőben tavasztól őszig tüzelés, tűzrakás csak a községi előjáróság, vagy a birtoikos engedélyével történhetik. 2. A támadt erdőgést bárki, a ki észrevette, köteles a legközelebbi községelöljárónak

bejelenteni, az előjáróság pedig köteles az összes férfilakosságot az égéshez azonnal kirendelni. 3. Az erdőgés okozói rögtön nyomozandók, a tanuk kihallgatandók és erről a járási főszolgabíróhoz jelentés teendő. A tűz által megrongált erdőrészek a legteljesebből azonnal betiltandók s a birtokos által rögtön kellő számú tilalmi táblák felállítandók. Ez intézkedések pontos keresztülvitelét szoros kötelességévé teszi a főispán, mint a bizottság elnöke, a főszolgabírónak és az erdőtiszteknek.

— **A tordai önkéntes tüzoltó egyesület** mászó házának felépítésére adakoztak: Harmath József, Kovrig János, Magyarosi Dániel, Ugrai József, Dániel József, Zalányi Samu, Gegesi József, Fodor Domokos, Ajtoni Gábor, Mohai Károlyné, Boné József, Szabó D. István, Kondort Mózes, Bernád és Polónyi cég, Kleinhempel Samu, Kimpel Florián, Wolff és fia, Amberboj Miklós, Veress Károly, Brassányi Ferencz, Bardocz László, Némethy József, Nagy Misi mézáros, 1—1, frtot, továbbá Bakuts Lajos, Pap János, Szigeti Ferencz, Ábrám Sámuel, Ferenczi István, ifj. Gönczy József, Zalányi István, Ramonczai P. Sándor, Fodor Mózes, Wolf, Dániel Károly, Dániel Imre, Szentpéteri Nemes János, Jelinek Henrik, 50—50 krt., összesen 30 frt. Fogadják érte az illetők az egyesület hálás köszönetét.

— **Az önkéntes tüzoltó egyesület** a jövő hónap első vasárnapján, április 5-én tartja meg évi rendes közgyűlését a városház tanácstermében, melyre a tiszteletbeli, rendes és pártoló tagokat tisztelettel meghívja a parancsnokság. A két utóbbi évről fogják felolvasni a jelentést, mert két év óta nem volt közgyűlés; aztán a pénztárnoki számadás s harmadszor a tisztújítás lesz fontosabb tárgya. A nem régen elhunyt, köztiszteletben élő Veres Dénes főparancsnok helyébe Dulló János szakaszparancsnokt emlegetik, ki az egyesület megalapításánál is tevékeny részt vett s azóta is egyike a legbuzgóbb tagoknak. Ohajjuk mi is, hogy így legyen. Végre fontos tárgy lesz az alapszabályok módosítása, lehetőleg a kolozsvárnak mintájára, főleg a tisztviselői karnak alsóbb tisztesek választásával való szaporításával.

— **Sport.** A sport kedvelői urak tudomására hozzuk, hogy a tavasz beálltával a tavaly és tavalyelőtt üzött magyar labdajáték és buzogány forgatás megint folytatódik a vármegyeház előtti téren esténként 6 óra körül. A magán labdázó kör tagsági díja pár krajczár, mit vajna Ödön pénztárnokhoz kell befizetni. — Tudomásul hozzuk továbbá, hogy Borbély György tanár reggelenként 8 óra előtt a ligeti sétaterén szívesen tanít minden amatőur urát és gyereket a bicyclizésre.

SZERKESZTŐI MONDANI VALÓK.

R. G. Szabéd. Levél megy. — V. M. Brassó, szíves sorainak folytatását rég nélkülözzük. Kérünk meg olyan szépet és jót. — N. Torda, Nem közölhető. — G. J. Torda, Küldje ön pl. a Borszem Jankóba, mert ott gyönyörűbb vicczeket tudnak rá faragni — s még meg is köszönik a tárgyat. De hogy ne fosszuk meg egészen a mi közönségünket is az élvezettől, ime a leveléből: „Van szerencsém tudomásul adni miszerint Tekintetes szerkesztő úr becses át vizsgálás által leneszercsém megelégedését elnyerhetem hogy a sajtó alába adni okis verset és T. szerkesztő ur hozfor dultam és farszta tom stb.“ Nő halljuk!

Meg es kütünk

Meg es kütünk e hazára hogy nem leszünk rab szolgálja és mi mégis csak vagyunk. Nem is magyar ki nem arat ki esata téren viszarad inkább előre mintsem hátra menyen vissza a kigyáva. Demink aszt nemhagyük inkább hakelmeg vivjuk ujra harczol ujra vag még karja gyengül Kardgya pendül „a vitéz gyengül.“ Sajnáljuk.

Munkatársainkat és levelezőinket arra kérjük, hogy kéziratukban méltóztassanak a személynevek minden betűjét tisztán kiírni, hogy a neveknek felettébb boszantó nyomda hibák, melyek kijavítására, a revisio Kolozsvárról be és vissza küldésére szükséges idő hiánya miatt alkalmunk nincsen, a lehetőségig elkerültessenek.

CSARNOK.

Pár ecsetvonás a havasról.

— Néprajzi vázlat. —

A civilizáció által teremtett sokféle eszköz fölött rendelkező művelt embernek alig lehet még csak fogalma is ama szűk körben mozgó helyzettől, a melyben a modern társadalman kívül álló nép tengeti a maga, szinte majdnem czéltalannak mondható életét. S a különbség igen természetes és könnyen megmagyarázható, ha tekintetbe vesszük azt a nagy ellentétet, a mely létezik a civilizáció élesztő és fejlesztő folyamánya által érintett művelt, és az ettől távol álló műveletlen emberi társadalmak között.

A műveltség napjának az a szép tulajdonsága van, hogy a hova ez elküldi meleg sugarát, ottan újabb meg újabb eszmék, vágyak, igények és törekvési czélokot láthatunk szülemelni, a melyek mindig biztos előkészítői szoktak lenni egy művelt társadalom fejlődésének; a hova pedig ez a hatékony fejlesztő erőt kisugárzó nap csak elvéve lopja be — hogy így fejezzem ki magamat — egy-egy fény suga-

rát: bizony ott virulást a közélet terén nem fogunk találni; ottan egy örökösnek látszó jégkéreg tartván lebincselve az emberi lélekben lappangó nemes aspirációkat: — s így nem csoda, ha a műveltség áldást osztó napjának a hiánya sötétségbe tartván az ilyen népeket: — ottan a kísértetek, a rossz szellemekbe való hit lép a minden természeti tüemények okát adó tudás helyébe. Oh bizony jól mondja Hugó Victor: „nagyon nehéz dolog torkon ragadni és eltíporni az emberi lelken uralmat vett árnyéket“ — mert eme test nélküli lényeknek vannak karmaik és fogaik, a melyekkel egész dühvel védik magukat, ha netalán támadás kíséreltetnék meg ellenük a civilizáció szent nevében! A mi havasi népünkél is (értve itten most csak a Topánfalvi járás községeihez tartozókat) láthatjuk egyes jelenségeit eme kifejlődött harcznak; eme küzdelemnek (a civilizáció érdekében) győzedelmessé tételén fáradozván azok a jókban vagy kevésbe czélnak megfelelő „ismeret terjesztő műhelyek,“ (iskolák), a melyek hivatják a havas népet a százados békok alatt lenyűgözve tartó „sötétség szelleme“ uralma alól fölmenteni. A munka lassan halad igaz, de minden piczinyke kivitt siker ez irányban újabb meg újabb biztosíték a nagyobb és helyesebb siker felé.

Ezen szellemileg alárendelt helyzet aztán igen természetes — ha a havasi népet jelenlegi sorsának teljesen rabjává teszi; él úgy a hogy lehet; emberi magasabb foku rendeltetéséről még csak sejtélemmel sem bírva, hanem leőrölvén az egyes napokat egymás után, a nélkül, hogy fölbredne lelkében a szózat, a melyet az Ur intézett volt a saját jövő sorsa iránt tűnődő Ádámmal, a midőn mondja: „mondottam ember: küzdj és bizva bízzál.“ A havasi népet a jövő kérdése nem sokat aggasztja, — s miután lelkében nem bírja azokat a kínsüket, a melyekkel az ember a mostoha sorssal szemben is akárhányszor egy jobb létet erőszakolhat ki magának: nem csoda, ha akárhány családi tűzhely a nyomoruság valódi fészkevé alakul át, a hova a kényelemhez és jóléthez szokott társadalmi ember bizonyos undorral tekintene be, — a mi nem zárja ki lehetőségét annak, hogy az undor gerjesztő fészkek melegével másfelől a nemes érzéseket dus virágzásban ne szemlélhessük. . . Az emberi foglalkozások külömbfélesége e havasi vidéken nagyon kevesek lévén — hiszen az emberi törekvések sokfélesége a műveltségtől van föltételezve — nem csoda, ha a havasi nép életfentartási szükségleteit aképpen szerzi meg a miként lehet, habár e közben olykor-olykor összeütközésben is jön talán a társadalmi jogrend követelményeivel. Ezeket az eseteket azonban leszámítva az erdei prevaricatioikat, a melyeket nem is tartanak valami nagy bűnnek, azon nézetből indulván ki, hogy abból venni keveset, a mit az isten adott bőven (t. i. fát) az nem bűn — nem mondhatjuk nagyon tulságosoknak; mert az igazságnak adunk kifejezést, a midőn constatáljuk, hogy a havasi u. n. „mokányok“ nagyobb résznél nem hiányzik a jog és igazság érzet, az emberi becsületesség ezen két fenntartó oszlopa: találhatunk közöttük lépten-nyomon akárhány becsületettudót, szorgalmast, munkakedvelőt; másfelől bir egy saját lét-fenntartásához tartozó erénnyel, alkalmazodni tud saját mostoha helyi viszonyaihoz.

(Folyt. köv.)

Nagy és Flachbart

TORDÁN.

Ajánljuk ujonnan berendezett

Vas és Fűszerüzletünket.

A tavaszi idény beálltával: felhívjuk a t. gazda-közönség becses figyelmét jól berendezett gazdasági eszközeinkre, mindenféle vasanyagokra, egy a legjobb minőségű iparos-eszközök, valamint épület, butorvasalások a legjobb minőségben, legutányosabb árban kiszolgáltatnak.

Gazdasági magvainkra, melyek a legkitűnőbb minőségűek és teljesen arankamentesek, u. m.:

francia és magyar luczerna, obendorf répa, lóhere és búkkönymagvak. Valamint jól berendezett fűszer, liszt, kávék, czukor, liqueur, francia- és magyar cognac, rumok, theák, száraz és olajbatört festékeárunkat ajánljuk.

3-3 A kiszolgáltatást a legpontosabban teljesítjük.

Sz. 8551—1890.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat

A tordai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gazner Miklós és társai végrehajtatónak Gazner Ferencz végrehajtást szenvedő elleni 600 frt tökékövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a tordai kir. járásbíró) területén levő Torda város határán fekvő a tordai 1017 tükönyben A+ 1—12 rdsz. a foglalt ingatlanból Gazner Ferenczre megillető jutalékára, még pedig: az 1 rdsz. 1449 hr. 200 frt. 2. r. 1946—1947. hr. 407 frt 66 kr. 3. rd. 3294—3295. hr. 170 frt 33 kr. 4. r. 6879/2. hr. 31 frt 33 kr. 5. r. 7589—7590—7591/a, 7591/b 99 frt. 6. r. 7995/a, 7996., 7997., 7998., 7999., 8000. hr. 137 frt 7. r. 9632/a hr. 61 frt 33 kr. 8. r. 9985 hr. 3 frt 66 kr. 9. r. 9091. hr. 6 frt 66 kr. 10. r. 9092. hr. 6 frt 66 kr. 11. r. 3296—3297. hr. 15 frt 33 kr. 12. r. 7995/1. hr. 8 frt 66 kr, az árverést összesen 1147 frt 62 krban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1891. évi április hó 29-ik napján d. e. 9 órakor** ezen királyi telekkönyvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 114 frt 76 krt o. é. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett ártólammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 333 §. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályzerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1890. évi november hó 28-ik napján.
A tordai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságától.
SOLYMOSI MIKLÓS,
kir. törv.-széki bíró.

„Magyar-francia biztosító részvénytársaság.”

Van szerencsénk köztudomásra hozni, hogy Torda és vidékére kiterjedő főügynökségünket

Nagy és Flachbart

tordai czégre ruháztuk át.

Kolozsvárt, 1891. márcz. hó 3-án.

A „Magyar-Francia biztosító részvénytársaság”
Erdélyrészi vezérügynöksége:

(2-3) CSERMÁK. MÁRAI.

HARMATH JÓZSEF

könyv- és papirkereskedő
TORDÁN.

Ajánlja dúsan berendezett könyv- és papirkereskedését, alkalmi ajándék és dísz tárgyak nagy választékát, **japáni és chinai különlegességek egyedüli raktárát.**

Első minőségű

vetemény és virágmagvait

és mindenekfelett újonnan berendezett és a kor igényeinek megfelelően felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJÁT

a hol mindenféle nyomtatványok legrövidebb idő alatti elkészítését elvállalja.

Vidéki megrendelések a legpontosabban azonnal elintéztetnek és csomagoldási díj nem számítatik.

KOVRIG JÁNOS

FŐTÉR (TORDÁN)

fűszer, liszt és festéküzlete.

Ajánlom a n. é. közönségnek nagy raktáromat

Cukor és többféle kávék,

RUM, LIQUEURÖK, THEAK,

Brázai-féle Sósorszesz,

olajba tört festékek,

ásványos gyógyvizek és gazdasági magvak

a legjutányosabb ár és pontos kiszolgálás mellett.

Megkivánom jegyezni, hogy Petroleumot (Photogént) üzletemben nem tartok, minél fogva fűszer és kávé árúim a Petroleumszagtól mentesek.

Vidéki megrendeléseket gyorsan s pontosan teljesítek

BERNAD és POLONYI

TORDÁN.

Ajánlják a nagyérdemű közönség becses figyelmébe dúsan berendezett

Fűszer-, Festék-, Liszt-, Mag- és Gyarmatárkereskedésüket, császárolaj s petroleum-raktárukat

Jutányos ár! a legjobb minőségű árucikknek és pontos kiszolgálát; legfinomabb **c z u k o r**, **Cuba, gyöngy Ceylon és Portorico kávék**; mindennemű **fűszerárúk.**

A nagyváradi László-gőzhengermalom elismert kettős minőségű **lisztet**, valódi francia **csokoládék, cukorkák, teasütemények**, legfinomabb **rumok és theak**, budai **vörös, aszu és pezsgőborok.** Legelsőbb rendű magy. és francia **Cognacok és Likörök.**

Ugyazintén a közlekedő idényre, jótállás mellett, aranymentes valódi francia és magyar **Lucerna-magvakat**, kitűnő takarm. **repák és búkköny**, minden egyéb gazdasági és kerti vetemény- és **virágmagvakat.** Kiváló tisztelettel

(9-9) **BERNAD és POLONYI.**

SCHUSTER GYÖRGY

TORDA, Főtér.

Ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe dús raktárát legmegbízhatóbb helyről beszerzett

MAGYAR és FRANCZIA

LUCERNA,

EREDETI

oberndorfi repa, búkköny- és löhere

magvakban,

valamint friss hozatalu valódi

kerti vetemény és virágmagvait

a legjutányosabb árak biztosítása mellett.

Kiváló tisztelettel

(2-*) **Schuster György.**

A Pesti Hirlap 40,000 példányban jelenik meg.

PESTI HIRLAP

naponként 16 oldal terjedelmű,

pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilap.

Munkatársai közt vannak Magyarország elsőrangú publicistái és szépirodalmi írói.

A lap állandó előfizetői — habár havonként újítják is meg az előfizetést —

karácsonykor ajándéku kapják

a Pesti Hirlap nagy képes naptárát.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy óra 1 frt 20 kr.

➔ **Rendes zenemellékletek.** ➔

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatol:

Budapest, V. ker., nádor-utca 7. szám.